

www.ketab.ir

نزدیک تر از برادر

مهریم صالحی / مهریم لطفی

سرشت صالحه، م. - ۱۳۶۷، لطفی، مریم - ۱۳۶۵.
عنوان و نام نگارنده: نیکوترین یادگار: مریوان / مریم صالحی
مریم لطفی / ویراسته: سعید مهدی
مشخصات نشر: تهران: نشر فاطمه، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری: ۲۸۰ ص. ۱۳۰۰/۳۱۳۰۰ م.
فروست: کتاب راوی: جبهه شرقی غربی کتاب سوم: مریوان.
شابک دوره: ۲-۰۰-۸۴۱۷-۶۰۰-۹۷۸
شابک: ۷-۰۵-۸۴۱۷-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا.
یادداشت: کتابخانه: صص. ۲۲۹-۲۷۱
موضوع: جنگ ایران و عراق - ۱۳۶۷-۱۳۵۹ مریوان.
موضوع: ایران - تاریخ - انقلاب اسلامی - ۱۳۵۷ مریوان
موضوع: مریوان - تاریخ.
شناسه افزوده: رستگاریان، حسن، - ۱۳۳۴ ناظر.
شناسه افزوده: سازمان حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس سپاه.
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵ م ۲۶ پ / ۱۶۱۰ DSR
رده‌بندی دیوبی: ۹۵۵/۰۸۴۳
شماره کتابخانه ملی: ۳۵۵۰۹۵۶

نشر فاتحان

نزدیک تر از پدر

روایتی از سردار دستان اسلام در مریوان
مریم صالحی / مریم صالحی
ویراستار: سعید زیدی

کتاب راوی جبهه‌ی شاما، غرب

کتاب پنجم - مریوان
به کوشش خانه متن سین

ناظر مجموعه: سردار حسن رستگاری‌ناه
دبیر تحقیق مجموعه: آیت معروفی
محققان کتاب: سارا مهدی‌نژاد / مریم لطفی

مدیر هنری: مهیار سپهری
چاپ: نقش رنگ پنجم
صحافی: معین

فاتحان • بهار ۱۳۹۵ • ۳۰۰۰ نسخه
تهران نوفل لوشاتو هانری کرین پلاک ۳
۶۶۷۲۲۷۹۹ • ۶۶۷۲۳۵۲۱

www.ketab.ir

۹ / مقدمه

۱۵ / مقدمه

۱۷ / از سرزمین شمالی

فصل اول / جغرافیای منطقه

۲۱ / جغرافیای سیاسی

۲۳ / جغرافیای انسانی

۲۵ / جغرافیای نظامی

۲۷ / دوره‌های دور

فصل دوم / تاریخ منطقه

۳۱ / دوران باستان

۳۴ / دوران معاصر

چهار فصل شیر / ۳۷

فصل سوم / درگیری ها و اتفاقات مهم

- بحران و پاک سازی اول / ۳۹

- بحران و پاک سازی دوم / ۷۵

- پاک سازی محورهای عمقی / ۱۰۵

- نبرد با عراق / ۱۴۵

سرزمین بی غروب / ۲۰۵

فصل چهارم / نقاط مهم منطقه

پی نوشت ها / ۲۲۹

منابع / ۲۷۳

www.ketab.ir

مقدمه مجموعه

کتاب راوی. هنوز انقلاب اسلامی مردم ایران بروز نشده بود که احزاب و گروه‌ها در مناطق کردنشین کشور متحده شدند تا در نظام بعدی تاثیرگذار باشند. رهبران این گروه‌ها می‌دانستند آن فرصت را از دست بدهند و حکومت مرکزی مستقر شود، قدرت و تاثیرگذاریشان به شدت کم می‌شود. آن‌ها با شعار «خلق کرده اعتماد مردم محروم منطقه را جلب کردن» حاکمیت نیمه مستقر را به چالش کشیدند و تاحدودی بر منطقه مسلط شدند. این به پیش‌تر رفتیم و تاکید امام و مردم بر استقرار نظام جمهوری اسلامی بیش‌تر شد. تعالیم گروه‌ها هم برای عدم استقرار این نظام بیش‌تر شد.

با استقرار نظام جمهوری اسلامی و تقویت حاکمیت مرکزی و وحدت نیروهای سپاهی و ارتشی و جهادی در شهرهای کردنشین، آرام‌آرام کردها از سیطره‌ی فکری گروه‌های سیاسی و مسلح خارج شدند.

مردم می‌دیدند این گروه‌ها (که مسلح هم شده بودند) نه تنها برایشان امنیت نیاورده‌اند، که جهادگرانی را می‌کشند که خانه و زندگیشان را در شهرهای دور ایران رها کرده‌اند و به کردستان آمده‌اند تا راه و مدرسه و بیمارستان ب‌ازند و برای مردم امنیت و رفاه بیاورند. پس برخی دیرتر برخی زودتر با آن‌ها همراه شدند و بسیج و پیش‌مرگ مسلمان کرد را شکل دادند تا خودشان جلوت از دیگران با دشمنان آرامش و دینشان ب‌جنگند. هزاران شهید کرد سند رزاین راهی است.

وزن در کردستان به سرانجام نرسیده بود که ارتش عراق به مرز ۱۴۰۰ کیلومتری کشور آن حمله کرد و در نبود ارتشی آماده بخش‌هایی را اشغال کرد و پیش آمد. بعد از آن حماسه‌ها پیش‌مرگان مسلمان کرد و نیروهای نظامی منطقه، هم‌زمان، می‌بایست در درجه به می‌جنگیدند: با ضدانقلاب داخلی و با دشمن خارجی. مجموعه‌ی جد، کتاب راوی روایتی مختصر از این نبردها و این حماسه‌هاست؛ روایت رزه جاهدان بومی و غیربومی در سرزمین‌های کردنشین، سرزمین مجاهدت‌های خاموش.

وقتی اردیبهشت سال ۱۳۹۰ کار مجموعه‌ی کتاب راوی را آغاز کردیم، می‌دانستیم نسبت به دوره‌های قبلی کار به مراتب سخت‌تر در پیش داریم، چرا که نبرد در شمال غرب هنوز هم خریب و ناآشناخته است. رزمندگان‌ش خیلی کم خاطره گفته‌اند و کم‌تر متنی داریم که در روی حوادث این دوره منتشر شده باشد. اسناد و مدارکش هم هنوز جمع نشده‌اند. در آغاز پروژه ما روزشماری از حوادث مناطق را در موضوعات اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و نظامی، به تفکیک هر شهر، آماده کردیم. سپس فهرست و ساختار روایی هر کتاب را تنظیم کردیم. پانزده محقق تحقیقات مفصلی

را برای مناطق مختلف آغاز کردند تا به روایتی منطقی برای هر شهر دست یابیم. مدیر تحقیق در مراحل مختلف تحقیق با بررسی داده‌ها خط روایی ماجرا را اصلاح و بر تولید روایت نظارت می‌کرد.

در روند تحقیق، بیش از همه از اسناد و مدارک سپاه، ارتش و نیروهای ژاندارمری و کمیته استفاده کردیم که در سال‌های ابتدایی دهه‌ی هشتاد در مرکز مطالعات ملی امنیت پایدار در تهران یا در دبیرخانه‌ی پروژه‌ی شهبا، بروجرد، راه‌افهان جمع‌آوری شده بود. سپس به روزنامه‌های متعدد آن زمان، طلاعیه‌ی گروه‌های موافق و مخالف نظام و مجلات مراجعه و تقریباً همه‌ی کتاب‌های مرتبط ابررسی کردیم. در گام آخر هم کاستی‌های روایت را با سفر به مناطق مختلف کرستان و آذربایجان و مصاحبه با حاضران در حوادث، چه نیروهای امنیتی بومی، رفع کردیم. در تمامی این مراحل اصلی‌ترین یاور ما سردار حسن رسا رپنا، از هم‌زمان شهید بروجردی، بود که سال‌ها در این مناطق خدمت کرده و با ما مثل برادر خودشان دوستش دارند و این صمیمیت خیلی کار ما را پیش برد.

تحقیق روایی را غیر از ناظر مجموعه، دست کارشناس دیگر مطالعه کردند. یک کارشناس از سپاهیان مطلع از حوادث منطقه، یک کارشناس از برادران ارتشی و یکی از اهالی بومی منطقه. در برخی موارد که کتاب را بیش از سیزده کارشناس مطالعه می‌کردند و گاهی اوقات هم نظارت سه‌گانه می‌دادند که ما می‌بایست این نظرات را با هم جمع کنیم و روایتی نو، مانع از واضح است که هماهنگی‌های شناسایی کارشناسان هر منطقه و اجرایی‌شان این فرآیند توان، دقت و زمان بسیاری می‌طلبد چرا که دسترسی به کارشناسان سخت و هماهنگی‌ها زمان‌بر بود. در تمام این فرآیند، پشتیبانی و دقت نظر

سردار علي ناظري، مدير انتشارات فاتحان، اصلي ترين عامل پيش رفت كار بود. پس از پايان اين مراحل، تيم نگارش مشغول نگارش و بازنويسی متن ها شد تا متنی مستند، روان، پرتحرک و صادقانه ارائه کند. متنی که به دور از پيرايه های ادبي ساده باشد و مخاطبش را جدی بگيرد.

درگيري در جبهه ي شمال غرب نسبت به آن چه در جبهه های ميانی و جنوبی می گذشت متفاوت بود و لازم بود متفاوت روايت شود. با جنگی اخلي يه رو بوديم که از تبليغات ضدانقلاب متاثر و برخواست ظاهرا موجی می خورد. جنگی که، جز شایعاتی عجيب، کم تر درباره اش می دانيم. مهم ترين چالش ما در اين کتاب ها به دست آوردن روايت های اول شخص از نیروهای بود منطقه ي اضران در صحنه ي نبرد بود. وقتی با اين راويان مواجه شدیم دیدیم که در نبرد جردی و هم راهانش در قلب اين مردم جا دارند و محبت آن ها، احترامشان را ما چند برابر کرده است. محبتی که نتيجه ش ياری بی دریغ ایشان ما در روايت صحيح حوادث منطقه بود.

هر کتاب اين دوره رابه چهار بخش تقسيم کرده ایم. بخش اول «از سوزمین شمالی» درباره ي جغرافیای هر منطقه است که عامل موثری در نبردهای اين منطقه بوده است. بخش دوم «روزهای دور» درباره ي تاريخ باستانی، تاريخ اسلامی و تاريخ معاصر هر منطقه است که تاثيرش در رادرسال های بعد از پيروزی انقلاب هم کم نبوده است. نام بخش سوم، بخش اصل کتاب، «چهار فصل شهر» است که در آن شرحی مفصل از دوره ي نبرد مردم هر منطقه با ضدانقلاب در اشغال ها، محاصره ها و پاک سازی ها را آورده ایم. «سوزمین بی غروب» هم نام بخش پایانی مجموعه کتاب های راوی است که در آن نقاط مهم منطقه را شرح می دهيم.

در این مجموعه، نقشه‌های بیشتر و پرجزئیات‌تری برای کتاب تولید کردیم تا روایت نبرد در این مناطق کوهستانی یا شهری بهتر و ملموس‌تر درک شود. برای به دست آوردن جزئیات یا تلفظ صحیح نام یک روستا یا مکان دقیق جادوهای قدیمی بین دو منطقه بارها با فرماندهان و بومیان آن جاتماس گرفتیم تا نقشه‌هایی بسازیم که به دوران نبرد شبیه و نزدیک باشند و بتواند کمی از سختی حساسیت آن نبردها را نشان دهد.

این مجموعه مانند هر کار دیگری، نواقصی هم دارد. ما امیدوار ایم خوانندگان از نطفه و هدایت کنند و با بیان اشکالات و کاستی‌های کار یا ارائه خاطرات یا اسناد، آن کمک کنند در چاپ‌های بعدی کتابی دقیق‌تر و روایتی مستندتر عرضه کنیم.

و من الله اعلم

سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس سپاه و بسیج